

7/1173

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

14 Kasım 2011

ÇOK İVEDİ

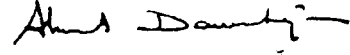
Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21 -2011/6235925
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Ali Rıza
Öztürk/ 7/1173

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: 22 Kasım 2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-30633 sayılı yazıları.

Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk'ün ilgide kayıtlı 7/1173 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

EK:4 Sayfa

MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ RIZA ÖZTÜRK

7/1173 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORU

Kıbrıs konusunda kaygı verici gelişmeler oluyor. Sanki devletin yapısında, iki devletin sınırlarında ve yetkilerinde görüş birliği sağlanmış gibi ayrıntı sayılabilecek konularda ilerlemeden söz ediliyor. Türkiye, Kıbrıs'ta tarafların egemen eşitliği kavramını vazgeçilmez bir ilke olarak kabul etmişti. Şimdi bundan geriye gidilebileceği izlenimi var. Türkiye için ağır koşullar içeren Kofi Annan Planını reddeden Rumlar, şimdi daha ileri taleplerde bulunuyorlar. Ayrıca ekonomik bölge antlaşmaları imzalayıp petrol arama gibi emrivakiler yapıyorlar.

1. Bazı haberlere göre Kıbrıs'ta taraflar arasında anlaşılamayan konularda BM Genel Sekreteri yetkili kılınacakmış. Bu haber doğru mudur? Böyle bir yöntemin dünyada başka örneği var mıdır? Başbakan'ın Somali konusunda tarafsız olmamakla suçladığı BM'i, Kıbrıs konusunda tarafsız sayarak tam yetkili kılabilir miyiz? Kıbrıs'ta kazanımlarımızdan geri adım atılması demek olan bu durum hakkında herhangi bir karşı duruşumuz var mıdır?
2. TBMM'nin Kıbrıs konusunda oybirliği ile aldığı kararların gerisine düşecek bazı olguları savunmaya başladığımız doğru mudur?
3. Kıbrıs konusunda en son gelişmeler hangi aşamadadır? İktidara gelirken, Kıbrıs sorununu çözmek konusunda Başbakan ve yetkililerinin, iddialı sözleri ve mangalda kül bırakmayan tavırları dikkate alındığında bugüne kadar Kıbrıs sorununun çözümü noktasında hükümetçe somut hangi işleri yaptınız?
4. Gerek Kıbrıs Rum Kesiminin gerekse Türkiye'nin, Akdeniz'de Kıbrıs yakınlarında petrol ve doğalgaz arama çalışmaları hangi aşamadadır? Bu çalışmaların sonucu ne oldu? İstedığımız sonucu aldık mı? Bu işin Türkiye'ye maliyeti ne kadardır?

YANIT

1. 2004 yılında, zamanın Genel Sekreteri Kofi Annan'ın adıyla anılan BM Kapsamlı Çözüm Planı müzakerelerinin son aşamasında, Ada'daki iki taraf, Genel Sekreteri, üzerinde anlaşma sağlanamayan konularda takdir yetkisini kullanmak suretiyle Plan'a nihai şeklini vermesi hususunda dönemin KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş ve Rum lideri Papadopoulos arasında varılan mutabakat çerçevesinde yetkili kılmış ve Annan Planı'na nihai şeklinin verilerek referandumlara sunulması da bu suretle mümkün olabilmişti. Bununla birlikte mevcut süreçte Rum tarafının böyle bir yöntemin izlenmesine karşı kesin tavrı nedeniyle bu yönetime başvurulması sözkonusu değildir. Rum tarafı sürecin içinde BM tarafından yapılan bazı beyanlara atıfla, BM'nin rolünün güçlendirilmesine karşı tutumunu her vesileyle gündeme getirmekte, Kıbrıs Türk tarafı da Rum tarafının masadan kaçmasını

önlemek için her defasında BM Genel Sekreteri'ne hakemlik rolü verme talebinde bulunmayacağını beyan etmektedir.

Kıbrıs'ta 2008 yılından bu yana BM'nin himayesinde sürdürülmekte olan kapsamlı müzakere sürecinde, gelinilen kritik son aşama dahil herhangi bir aşamada " taraflar arasında anlaşılabilen konularda BM Genel Sekreteri'nin yetkili kılınması" söz konusu olmamıştır. Rum tarafının, BM Genel Sekreteri'nin süreçte herhangi bir şekilde "hakemlik" yapmasına itirazı nedeniyle, BM yetkilileri de bu endişeyi bertaraf edebilmek amacıyla sürecin "Kıbrıslı süreç" olduğunu sıklıkla dile getirmektedir.

BM Genel Sekreteri'nin rolü, müzakere sürecine İyi Niyet Misyonu çerçevesinde himaye etmek ve bu bağlamda Özel Danışmanı ve ekibi gözetiminde yürütülmekte olan süreçte Liderlerle belirli aralıklarla üçlü görüşmelerde bir araya gelmek şeklinde tecelli etmektedir. Nitekim BM Genel Sekreteri mevcut süreçte son olarak 30-31 Ekim 2011'de New York'ta yapılan üçlü görüşme öncesinde üç defa daha liderlerle görüşmüştür (18 Kasım 2010, New York; 26 Ocak 2011, Cenevre; 7 Temmuz 2011, Cenevre). 2011 Ocak ayında düzenlenecek beşinci üçlü görüşmenin ardından Ada'daki iki taraf ve üç garantörün katılımıyla yapılabilecek yüksek düzeyli toplantıda bakiye konuların sonuçlandırılması ve kapsamlı çözüm üzerinde anlaşma sağlanması mümkün olabilecektir. Bu suretle ortaya çıkacak kapsamlı çözüm anlaşmasının, Ada'da ayrı ayrı yapılacak referandumlarda her iki tarafça da kabul edilmesi halinde, yürürlüğe girmesi için Yüce Meclisimizin de onayına sunulması söz konusu olacaktır.

2. Milli davamız olan Kıbrıs, partiler üstü olarak kabul ettiğimiz bir konudur. Bu bağlamda Yüce Meclisimizin Kıbrıs konusunda almış olduğu kararlarla bağdaşmayan herhangi bir hareket tarzının Hükümetimizce savunulması söz konusu olmamıştır ve olmayacaktır.

Kıbrıs'ta garantör ülke olan Türkiye, BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çerçevesinde, yerleşik BM parametreleri olan siyasi eşitlik ve iki kesimlilik temelinde, eşit statüde iki Kurucu Devleti haiz yeni bir Ortaklık kurulması ve bu yeni Ortaklığın Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini içeren Garanti ve İttifak Andlaşmalarının teminatı altında kalmaya devam etmesi suretiyle çözüme tam destek vermeye, bu çerçevede Kıbrıs Türk tarafının yapıcı çabalarına da her türlü desteği sağlamaya devam etmektedir. BM Genel Sekreteri'nin, 1 Kasım tarihinde yaptığı açıklamada sürecin nihai aşamasına gireceğini belirterek somut bir takvim öngörmüş olmasını olumlu karşılıyor, belirlenen yeni takvimi, müzakerelere nihai ve anlamlı bir sonuç getireceği ümidiyle destekliyoruz.

3. Kıbrıs'ta BM'nin himayesinde üç yılı aşkın zamandır sürdürülmekte olan kapsamlı müzakere süreci artık kritik nihai aşamasına girmiştir. BM Genel Sekreteri, 30-31 Ekim tarihlerinde KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Eroğlu ve Rum lider Hristofyas ile New York'ta yapmış oldukları üçlü görüşmenin ardından 1 Kasım günü New York'ta yaptığı açıklamada, görüşmelerde umut verici ilerlemeler yaşandığını ve Ada'da kapsamlı çözüme ulaşılabileceğine inandığını teyit etmiştir. Liderlerin Ocak ayına kadar müzakerelere devam etmeleri, Ocak ayında ise Genel Sekreter ile New York'ta yeniden bir araya gelmeleri

öngörülmektedir. Genel Sekreter'in de belirttiği üzere, yeterli ölçüde ilerleme sağlanabilmesi halinde, bundan sonraki adım kısa sürede Ada'daki iki taraf ve garantör devletlerin de katılımıyla yapılacak yüksek düzeyli toplantı aşamasına geçilmesi olacaktır. Böylelikle ortaya çıkacak çözüm anlaşmasının iki tarafta referandumlara sunulması ve onay süreçlerinin de tamamlanmasıyla yeni ortaklık devletinin 2012'nin ilk yarısı içinde hayata geçirilmesi ve AB Dönem Başkanlığı'nın da yeni ortaklık devletince üstlenilmesi, Rum tarafınca da gerekli siyasi iradenin ortaya konması halinde mümkün görünmektedir.

Ada'da siyasi eşitliğe dayalı yeni bir ortaklık temelinde çözüm isteyen ve bunun için samimi çaba harcayan geçmişten beri hep Türk tarafı olmuştur. Bu yaklaşımı 2004'te Annan Planı referandumlarında somut biçimde ortaya koyduk. Hükümetimiz, siyasi irade olması halinde çözüme ulaşılmasının zor olmadığı bilinciyle Kıbrıs Türk tarafının çözüm konusunda bugüne dek attığı tüm yapıcı adımları desteklemiş ve teşvik etmiş, ilgili tüm taraflara da bu süreçte Rum tarafını daha güçlü şekilde teşvik etmesi yönündeki çağrılarını aralıksız bir şekilde sürdürmüştür.

Yarım yüzyıla yakın bir süredir devam etmekte olan Kıbrıs sorununda çözümün gerçek anlamıyla eşiğine gelindiği yegane nokta olan Annan Planı müzakerelerinin de Hükümetimiz döneminde yürütüldüğünün gözardı edilmemesi gerekir. Şayet Rum tarafı da Kıbrıs Türk tarafı gibi bu Planı referandumda kabul etmiş olsaydı, bugün Kıbrıs sorunu geçmişte bırakılmış olacaktı.

Hükümetimiz bu konuya sadece Kıbrıs perspektifinden değil, geniş bir vizyondan bakmaktadır. Çözüm hedefine ulaşılması, Doğu Akdeniz'in bir barış, istikrar ve işbirliği sahasına dönüşmesini sağlayacaktır. Bu da başta Kıbrıs'taki iki taraf olmak üzere AB dahil ilgili tüm taraflar ve genel olarak uluslararası toplumun ve dünya barışının menfaatine olacak, bölgedeki başka sorunların çözümüne de yardımcı olabilecektir.

4. Gerek Kıbrıs Türk tarafının gerek Türkiye'nin müteaddit uyarılarına rağmen Rum tarafının 19 Eylül 2011 tarihinde Ada'nın güneyinde tek yanlı olarak başlattığı doğalgaz arama faaliyetleri çözüm süreci açısından önemli bir risk haline gelmiştir. Bu girişimlere karşılık olarak ülkemiz ve KKTC arasında Kıta Sahaneliği Sınırlandırma Anlaşması 21 Eylül 2011 tarihinde imzalanmış bunu takiben KKTC Hükümeti'nce ayrıca Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO) Ada'nın etrafındaki deniz sahalarında arama ruhsatı verilmesi kararı alınmıştır.

Verilen bu ruhsatlar çerçevesinde TPAO tarafından Ada'nın etrafında yürütülen faaliyetler KKTC Hükümeti adına gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede "G" ruhsat bölgesinde Piri Reis gemisi tarafından yapılan sismik araştırma çalışmaları tamamlanmış olup, verilerin işlenmesi süreci halen devam etmektedir.

Diğer taraftan, ülkemizin Akdeniz’de kıta sahanlığı içindeki petrol/doğal gaz arama/çıkarma faaliyetleri ise Hükümetimizin evvelce verdiği ruhsatlar çerçevesinde TPAO tarafından başarıyla sürdürülmektedir.

Bu faaliyetlere Hükümetimiz tarafından gerek görüldüğü ölçüde devam edilecektir.